

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/24-01/7

URBROJ: 65-24-2

Zagreb, 11. siječnja 2024.

P.Z. br. 617

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 11. siječnja 2024. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Juru Martinovića, Vedranu Šimundžu Nikolić i Sanjina Rukavinu.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/24-01/03
URBROJ: 50301-21/22-24-2

Zagreb, 11. siječnja 2024.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Juru Martinovića, Vedranu Šimundžu Nikolić i Sanjina Rukavinu.

PREDSJEDNIK

Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI

Zagreb, siječanj 2024.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Prvi Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji donesen je 2003. godine („Narodne novine“, broj 116/03., u daljnjem tekstu: ZZNO/03). Njime se problem zaštite od nasilja u obitelji prvi put sustavno obradio u jednom propisu. Naime, dotad su o nasilju u obitelji postojale dvije odredbe u Obiteljskom zakonu („Narodne novine“, broj 162/98.), koje su bile predmetom kritika zbog niza sadržajnih manjkavosti i neprovedivosti u praksi. Naime, Obiteljskim zakonom iz 1998. godine obiteljsko nasilje je prepoznato kao specifičan oblik nasilja te je zabranjeno nasilničko ponašanje bračnog druga ili bilo kojeg punoljetnog člana obitelji (članak 118.). Kršenje te zabrane kažnjavalo se kao prekršaj, zatvorom u trajanju do 30 dana (članak 362.). Međutim, navedene odredbe nisu precizno definirale tko se smatra članom obitelji, a pojam nasilničkog ponašanja u obitelji nisu uopće definirale. Također, prigovaralo se propisivanju prekršajne sankcije Obiteljskim zakonom, i to samo jedne vrste sankcije, bez mogućnosti njene individualizacije.

Iako je ZZNO/03 relativno uspješno odgovorio na navedene kritike i iako je njegova šestogodišnja primjena dovela do značajnih pozitivnih pomaka u području razvoja prevencije i zaštite od nasilja u obitelji, Zakon je i dalje sadržavao određene nedostatke, koji su se ogledali u velikom broju upućujućih odredbi, koje su posljedično rezultirale nedoumicom u njegovoj primjeni, kao i odredbi koje nisu bile usklađene s odredbama Prekršajnog zakona („Narodne novine“, broj 107/07.).

Radi uklanjanja uočenih nedostataka, 2009. godine donesen je novi Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 137/09., u daljnjem tekstu: ZZNO/09). Predmetni je Zakon kao novine uveo proširenje kruga osoba koje ulaze u pojam obitelj s obzirom na ostale zakone koji uređuju odnose u obitelji, proširenje definicije nasilja u obitelji, kroz propisivanje „ekonomskog nasilja“, kao njegovog pojavnog oblika, kao i pooštavanje zakonske politike kažnjavanja. ZZNO/09 u primjeni je bio do 1. siječnja 2018.

Novi Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 70/17., 126/19., 84/21. i 114/22., u daljnjem tekstu: ZZNO/17) stupio je na snagu 1. siječnja 2018. Potreba njegova donošenja, nastala je, među ostalim, kao rezultat činjenice da je 1. siječnja 2013. stupio na snagu novi Kazneni zakon („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21. i 114/22.; u daljnjem tekstu: KZ/11). Naime, KZ/11 je definirao značenje izraza članova obitelji i bliskih osoba za potrebe toga Zakona, a koje je u cilju postizanja sveobuhvatne zaštite žrtava nasilja u obitelji, bilo potrebno uskladiti s krugom osoba na koji će se ZZNO/17 primjenjivati. Također, KZ/11 izmijenio je koncept inkriminiranja obiteljskog nasilja na način da je propisao kažnjavanje nasilničkog ponašanja u obitelji kroz cijeli niz kaznenih djela kao njihov kvalifikatorni oblik. Kritike navedenog koncepta, koje su se ogledale u činjenici, da ponašanja koja u svojoj biti predstavljaju nasilništvo u obitelji nisu pokrivena kaznenopravnom regulativom, nastojale su se otkloniti Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 56/15.), kojim je nasilje u obitelji propisano kao samostalna inkriminacija. O izmjenama kaznenog zakonodavstva bilo je nužno voditi računa prilikom propisivanja pojavnih oblika nasilja u obitelji u prekršajnom zakonodavstvu, a sve kako bi se izbjegla povreda nacionalnog *ne bis in idem*, koja je u nekoliko navrata rezultirala osudama Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava (predmet: Maresti protiv Hrvatske, presuda Europskog suda za ljudska prava od 25. lipnja 2009., broj: 55759/07).

Donošenje ZZNO/17, osim stupanjem na snagu novog nacionalnog kaznenog zakonodavstva, bilo je uvjetovano i potrebom transponiranja odnosno implementiranja europskih i međunarodnih instrumenta u prekršajno zakonodavstvo. Transponiranje Direktive 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.) i implementacija Konvencije o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 4/18) u ZZNO/17, prije same ratifikacije, rezultirali su podizanjem pravnih standarda zaštite žrtve, jačanjem njene procesnopravne pozicije, sprječavanjem sekundarne viktimizacije, te hitnošću postupanja svih nadležnih tijela.

Prve izmjene i dopune ZZNO/17 predložene su Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 126/19.). Njime su revidirana važeća zakonska rješenja u pogledu pojavnih oblika nasilja u obitelji, u cilju određivanja jasnijeg kriterija razgraničenja između prekršaja prema ZZNO/17 i kaznenih djela protiv tjelesnog integriteta počinjenih prema bliskoj osobi. Nastavno, predmetnom se novelom krug osoba na koji se ZZNO/17 primjenjuje dodatno uskladio sa značenjem izraza i definicijom člana obitelji iz članka 87. stavka 8. KZ/11. Osim toga, prepoznata je potreba provođenja zakonskog pooštavanja prekršajnih kazni u odnosu na pojavne oblike nasilja u obitelji kažnjive sukladno ZZNO/17.

Druga novela ZZNO/17 predložena je Zakonom o dopuni Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 84/21.), kao rezultat potrebe njegova usklađenja s izmjenama i dopunama KZ/11 („Narodne novine“, broj 84/21.), kojim je dopunjeno značenje izraza bliske osobe iz članka 87. stavka 9. KZ/11 sadašnjim ili bivšim partnerima u intimnoj vezi. S tim u vezi, proširen je krug osoba na koji se ZZNO/17 primjenjuje sadašnjim ili bivšim partnerom u intimnoj vezi.

Treće izmjene ZZNO/17 predložene su Zakonom o izmjenama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 114/22.), kao rezultat potrebe njegova usklađivanja sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22.). Njime su odredbe ZZNO/17 koje su sadržavale pozivanja na hrvatsku kunu (članak 22., članak 23. i članak 24.) izmijenjene na način da su iznosi u kunama zamijenjeni iznosima u eurima. Predmetni iznosi izračunati su korištenjem fiksnog tečaja konverzije koji je određen na razini 1 euro = 7,53450 kuna, a utvrđen je Uredbom Vijeća (EU) 2022/1208 od 12. srpnja 2022. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2866/98 u pogledu stope konverzije eura za Hrvatsku. Prilikom preračunavanja granica novčanih kazni korišteno je pravilo iz članka 69. stavka 3. Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj o zaokruživanju dobivenog iznosa na nižu desetnicu. Izmijenjene odredbe stupile su na snagu na dan uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (1. siječnja 2023.).

Ovim Zakonom predlaže se nastavak zakonodavnih aktivnosti u smjeru suzbijanja nasilja u obitelji i jačanja zaštite žrtava nasilja u obitelji, s obzirom ne ukazanu potrebu pooštrenja zakonske politike kažnjavanja, preciziranja i širenja kataloga prava žrtava nasilja u obitelji i uklanjanja spolnog uznemiravanja između osoba na koje se primjenjuje ZZNO/17 iz sfere prekršajnog kažnjavanja.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Kao potvrda i daljnji iskorak politike nulte tolerancije na nasilje, koja je se ogleda u usporednim, sadržajno i vremenski međusobno neraskidivo povezanim, izmjenama ZZNO/17 i KZ/11, u cilju unaprjeđenja zakonodavnog okvira zaštite od nasilja u obitelji, ovim Zakonom predlaže se iz definicije nasilja u obitelji, sadržane u članku 10. ZZNO/17, ukloniti spolno uznemiravanje. Na taj način otklanja se mogućnost prekršajne odgovornosti za slučaj spolnog uznemiravanja između osoba na koje se primjenjuje ZZNO/17, a koje ulaze u krug bliskih osoba, sukladno odredbama KZ/11. Pratećim izmjenama KZ/11 osigurat će se kaznena odgovornost za sve slučajeve spolnog uznemiravanja počinjenog prema bliskoj osobi, čime će se stupanj društvene zaštite od ovakvog oblika protupravnog postupanja podići na višu razinu.

Nadalje, prepoznata je potreba provođenja zakonskog pooštavanja prekršajnih kazni u odnosu na pojavne oblike nasilja u obitelji kažnjive sukladno ZZNO/17. Stoga se predlaže pooštavanje zakonske prekršajnopravne politike kažnjavanja postupanja opisanih u člancima 22., 23. i 24. ZZNO/17.

Nadalje, u cilju jačanja procesnog položaja žrtve prekršaja nasilja u obitelji i otklanjanja određenih praktičnih dvojbi u pogledu ostvarivanja zajamčenih prava žrtve, predlažu se izmjene kataloga prava žrtve iz članka 6. stavka 1. ZZNO/17, na način da se pojedina zajamčena prava preciziraju, proširuju ili se uvode nova dodatna prava.

Obveza prijavljivanja policiji ili državnom odvjetništvu počinjenja nasilja u obitelji za koje su saznali u obavljanju svojih poslova, propisana člankom 7. stavkom 1. ZZNO/17, predlaže se ukloniti u odnosu na stručne radnike zaposlene u organizacijama civilnog društva.

Nadalje se predlaže propisati minimalnu udaljenost koju sud može odrediti prilikom izricanja zaštitne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve (članak 16. ZZNO/17), a ispod koje se počinitelj ne smije približiti žrtvi nasilja u obitelji, kao razdaljinu od najmanje 100 metara. Sud bi mogao, obzirom na okolnosti konkretnog slučaja, odrediti veću udaljenost, ali ne i manju od zakonom propisanog minimuma. Obzirom da se zaštitne mjere izriču radi otklanjanja ugroženosti žrtve nasilja u obitelji, a njihova svrha, propisana člankom 12. stavak 1. ZZNO/17, je spriječiti nasilje u obitelji, osigurati zaštitu zdravlja i sigurnosti žrtve nasilja u obitelji te otkloniti okolnosti koje pogoduju ili poticajno djeluju na počinjenje novog prekršaja, propisivanjem opisane minimalne udaljenosti doprinijet će se ostvarenju svrhe ove zaštitne mjere.

U cilju daljnjeg jačanja kapaciteta Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, uzimajući u obzir njegovu važnu ulogu u praćenju pojavnosti nasilja u obitelji, predlaže se povećati broj članova Povjerenstva s 11 na 15, proširiti krug institucija iz čijih redova se biraju članovi Povjerenstva uključivanjem Ureda Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i akademske zajednice te specificirati kako predstavnik civilnog društva u Povjerenstvu mora biti osoba koja se bavi problematikom nasilja u obitelji.

Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Donošenjem zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji ojačat će se prekršajnoppravna zaštita od nasilja u obitelji, pooštavanjem zakonske politike kažnjavanja svih prekršaja propisanih ZZNO/17.

Spolno uznemiravanje počinjeno prema osobi koja se smatra bliskom osobom više neće predstavljati prekršaj iz sfere nasilja u obitelji, već će preći u sferu kaznene odgovornosti. Obzirom da uklanjanjem spolnog uznemiravanja iz definicije nasilja u obitelji sadržane u članku 10. ZZNO/17, isto više neće biti niti dio blanketne dispozicije sadržane u zakonskom opisu kaznenog djela nasilja u obitelji iz članka 179.a KZ/11, kaznenopravna zaštita od ovog oblika protupravnog postupanja osigurat će se kroz širenje zakonskog opisa kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. KZ/11.

Prava zajamčena žrtvama prekršaja nasilja u obitelji bit će precizirana u izričaju, na način koji će ukloniti dvojbe prilikom ostvarivanja zajamčenih prava u konkretnim slučajevima, te će katalog prava obuhvatiti i nova prava, kao što je pravo žrtve da predloži da bude ispitana putem audio-video uređaja. Na opisani način, procesni položaj žrtve nasilja u obitelji u prekršajnom postupku bit će osnažen.

Propisivanje minimalne udaljenosti koju sud može odrediti prilikom izricanja zaštitne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve, a ispod koje se počinitelj ne smije približiti žrtvi nasilja u obitelji, doprinijet će ostvarenju propisane svrhe zaštitnih mjera.

Sastav Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji bit će ojačan povećanjem ukupnog broja članova, proširenjem kruga institucija iz kojih se članovi biraju te specificiranjem kako predstavnik civilnog društva u Povjerenstvu mora biti osoba koja se bavi problematikom nasilja u obitelji.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona sredstva su osigurana u okviru redovitog poslovanja Ministarstva pravosuđa i uprave te nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 70/17., 126/19., 84/21. i 114/22.) u članku 6. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Žrtva nasilja u obitelji ima sljedeća prava:

1. pravo na lako dostupan, povjerljiv i besplatan pristup službama za potporu žrtvama nasilja u obitelji odmah nakon počinjenja prekršaja i onoliko dugo koliko je potrebno
2. pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama nasilja u obitelji
3. pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde
4. pravo na zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka
5. pravo na pratnju osobe od povjerenja po njezinom izboru pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje od prijave prekršaja do pravomoćnog okončanja prekršajnog postupka
6. pravo da bez nepotrebne odgode bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenika te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera i ukidanju mjera opreza koje su određene radi njezine zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora, osim u slučaju odricanja od navedenog prava
7. pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost osoba iz članka 8. stavka 1. i 2. ovoga Zakona te pravo zahtijevati isključenje javnosti u postupku pred sudom
8. pravo na opunomoćenika u postupku
9. pravo biti obaviještena o poduzetim radnjama povodom prijave i o ishodu postupka, osim u slučaju odricanja od navedenog prava
10. pravo biti ispitana bez neopravdane odgode nakon podnošenja prijave, pravo zahtijevati da bude ispitana u postupku pred sudom te pravo da se daljnja ispitivanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe prekršajnog postupka
11. pravo biti ispitana na policiji od strane osobe istog spola
12. pravo na izbjegavanje kontakta s počiniteljem prije i tijekom postupka, osim u onoj mjeri koliko je to nužno za potrebe prekršajnog postupka
13. pravo na smještaj u odgovarajuću ustanovu sukladno posebnom zakonu
14. pravo na policijsku zaštitu i osiguranje, po nalogu suda, u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog kućanstva

15. pravo predložiti da bude ispitana putem audio-video uređaja

16. druga prava propisana zakonom kojim se uređuje kazneni postupak, osim onih prava koja po naravi stvari može imati samo žrtva kaznenog djela.“.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

„ (3) Tijela iz stavka 2. ovoga članka dužna su uvjeriti se da je žrtva danu obavijest o pravima razumljela. U odnosu na prava iz stavka 1. točaka 6. i 9. ovoga članka, tijela iz stavka 2. ovoga članka će izjavu žrtve o tome želi li koristiti navedena prava unijeti u obavijest o pravima ili zapisnik te će poučiti žrtvu da tu izjavu može uvijek tijekom postupka izmijeniti.“.

Članak 2.

U članku 7. stavku 1. zarez iza riječi: „vjerskim ustanovama“ zamjenjuje se riječju: „ili“, a riječi: „ili organizacijama civilnog društva“ brišu se.

U stavku 2. riječi: „centar za socijalnu skrb“ zamjenjuju se riječima: „područni ured Hrvatskog zavoda za socijalni rad“, a riječi: „centra za socijalnu skrb“ zamjenjuju se riječima: „Hrvatskog zavoda za socijalni rad“.

Članak 3.

U članku 10. točka 4. briše se.

Dosadašnje točke 5. i 6. postaju točke 4. i 5.

Članak 4.

U članku 16. stavku 2. iza riječi: „obitelji“ dodaju se zarez i riječi: „, a koja ne može biti manja od 100 metara,“.

Članak 5.

U članku 21. stavku 2. broj: „11“ zamjenjuje se brojem: „15“, iza riječi: „obrazovanja“ dodaje se zarez i riječi: „predstavnika Ureda Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, predstavnika akademske zajednice“, a iza riječi: „društva“ dodaju se riječi: „koji se bave problematikom nasilja u obitelji“.

Članak 6.

U članku 22. stavku 1. broj: „260,00“ zamjenjuje se brojem: „300,00“.

U stavku 2. broj: „790,00“ zamjenjuje se brojem: „900,00“.

U stavku 3. broj: „920,00“ zamjenjuje se brojem: „1100,00“.

U stavku 4. broj: „1060,00“ zamjenjuje se brojem: „1300,00“.

U stavku 5. broj: „1590,00“ zamjenjuje se brojem: „1700,00“.

U stavku 6. broj: „2250,00“ zamjenjuje se brojem: „2500,00“.

Članak 7.

U članku 23. broj: „390,00“ zamjenjuje se brojem: „500,00“, a broj: „1320,00“ zamjenjuje se brojem: „1500,00“.

Članak 8.

U članku 24. riječi: „novčanom kaznom u iznosu od najmanje 390,00 eura ili“ brišu se.

Članak 9.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Predloženom izmjenom članka 6. stavka 1. ZZNO/17 proširuju se i preciziraju pojedina prava žrtve nasilja u obitelji, radi jačanja položaja žrtve u okvirima prekršajnog postupka i otklanjanja dvojbi koje se pojavljuju vezano uz pitanja ostvarivanja pojedinih zajamčenih prava u praksi.

Tako se vezano uz pravo žrtve iz točke 1. naglašava da je pristup službama za potporu žrtvama nasilja u obitelji, na koji žrtve imaju pravo, lako dostupan, povjerljiv i besplatan te da to pravo žrtve mogu ostvariti odmah nakon počinjenja prekršaja i onoliko dugo koliko je potrebno. Time se ova odredba usklađuje s odredbom članka 43. stavka 1. točke 1. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. - pročišćeni tekst, 91/12. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 130/20. i 80/22.) koja odredba je precizirana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 80/22.) u pogledu povjerljivosti, besplatnosti i lake dostupnosti pristupa službama za potporu te koja će također biti dopunjena na odgovarajući način u pogledu vremenskog određenja dostupnosti, što će biti predloženo Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku.

U odnosu na prijedlog dopune točke 5., precizira se pravo žrtve na pratnju osobe od povjerenja, naglašavanjem da je riječ o osobi po izboru žrtve, što je u skladu s odredbom članka 8. stavka 8. ZZNO/17. Također se predlaže izričito propisati da žrtva nasilja u obitelji pravo na pratnju osobe od povjerenja ima od prijave prekršaja do pravomoćnog okončanja prekršajnog postupka, a kako bi se izbjegle situacije u praksi da se propituje postoji li pravo žrtve na pratnju osobe od povjerenja u određenim stadijima postupka (npr. u ranim fazama postupka prilikom podnošenja prijave).

Prava žrtve na obavijesti iz točke 6. i točke 9., koja su dosad bila propisana kao prava koja je žrtva ostvarivala „na zahtjev“, predlaže se propisati na način da se pretpostavlja da žrtva želi primiti propisane obavijesti, osim u slučaju odricanja žrtve od navedenog prava, u kojem slučaju žrtva neće biti obavještavana sukladno točki 6. i 9.

Pravo žrtve iz točke 12. predlaže se precizirati u izričaju, a predloženom novom točkom 15. uvodi se novo pravo žrtve da predloži da bude ispitana putem audio-video uređaja. Ovo pravo je uvedeno kao opće pravo žrtve kaznenog djela Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 80/22.), a predloženom dopunom članka 6. stavka 1. ZZNO /17 isto pravo predlaže se uvesti u katalog prava žrtava nasilja u obitelji u prekršajnim postupcima.

Pravo žrtve iz točke 13. terminološki se usklađuje sa Zakonom o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22., 71/23. i 156/23.) koji više ne koristi izraz „privremeni smještaj“, već „usluga smještaja“.

Predloženom izmjenom članka 6. stavka 3. ZZNO/17, a vezano uz predložene izmjene u načinu ostvarivanja prava iz točaka 6. i 9. stavka 1. članka 6. ZZNO/17, propisuje se da će tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji izjavu žrtve o tome želi li koristiti navedena prava unijeti u obavijest o pravima ili zapisnik te će poučiti žrtvu da tu izjavu može uvijek tijekom postupka izmijeniti.

Uz članak 2.

Prijedlogom izmjene članka 7. stavka 1. ZZNO/17 iz kataloga osoba koje imaju obvezu prijaviti policiji ili državnom odvjetništvu počinjenje nasilja u obitelji za koje su saznali u obavljanju svojih poslova, a time i iz kataloga prekršajno odgovornih osoba sukladno članku 23. ZZNO/17, uklanjaju se stručni radnici zaposleni u organizacijama civilnog društva.

Prijedlogom izmjene stavka 2. članka 7. ZZNO/17 vrši se usklađivanje s terminologijom Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22., 71/23. i 156/23.) budući da su 31. prosinca 2022. centri za socijalnu skrb prestali s radom, a od 1. siječnja 2023. s radom je započeo Hrvatski zavod za socijalni rad sa svojim područnim uredima koji je preuzeo poslove centra za socijalnu skrb.

Uz članak 3.

Ovim člankom predlaže se uklanjanje spolnog uznemiravanja, kao pojavnog oblika nasilja u obitelji, iz sfere prekršajnog zakonodavstva, radi njegova tretiranja isključivo kao kaznenog djela iz članka 156. KZ/11, čime se osigurava snažniji i jasniji odgovor države na ove oblike protupravnog postupanja.

Ova izmjena je neodvojivo povezana s izmjenom KZ/11, koji u članku 156. predlaže uvesti blisku osobu, kao jednu od osoba (žrtava) u odnosu na koju se počinjenje radnje spolnog uznemiravanja neće smatrati prekršajem, već kaznenim djelom.

Krug bliskih osoba (propisan člankom 87. stavkom 9. KZ/11) odgovara krugu osoba na koje se primjenjuje ZZNO/17, čim je osigurano da je zaštita navedenog kruga osoba od spolnog uznemiravanja u cijelosti prenesena iz sfere prekršajnog u sferu kaznenog sankcioniranja.

Uz članak 4.

Predlaže se dopuna članka 16. stavka 2. ZZNO/17 na način da se propisuje minimalna udaljenost koju sud može odrediti prilikom izricanja zaštitne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve, a ispod koje se počinitelj ne smije približiti žrtvi nasilja u obitelji.

Pritom se predlaže minimalna razdaljina koja ne može biti manja od 100 metara.

Uz članak 5.

Predloženom odredbom osnažuje se rad Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, na način da se povećava ukupan broj njegovih članova s 11 na 15 te se proširuje krug tijela iz kojih se članovi Povjerenstva biraju uključivanjem predstavnika Ureda Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i predstavnika akademske zajednice. U odnosu na predstavnika civilnog društva u Povjerenstvu, izričito se propisuje kako se mora raditi o osobi koja se bavi problematikom nasilja u obitelji.

Uz članak 6.

Ovim člankom predlaže se pooštriti zakonsku prekršajnopravnu politiku kažnjavanja za prekršaje iz sfere nasilja u obitelji, propisane u članku 22. ZZNO/17, povisivanjem minimuma zapriječene novčane kazne.

Uz članak 7.

U članku 23. ZZNO/17, kojim se prekršajno kažnjavaju osobe iz članka 7. stavka 1. ZZNO/17 koje ne prijave policiji ili državnom odvjetništvu počinjenje nasilja u obitelji za koje su saznale u obavljanju svojih poslova, kao posljedica pooštrenja zakonske politike kažnjavanja, predlaže se izmjena visine zapriječene novčane kazne podizanjem posebnog minimum s 390,00 eura na 500,00 eura te podizanjem posebnog maksimuma s 1320,00 eura na 1500,00 eura.

Uz članak 8.

U članku 24. ZZNO/17, kojim se prekršajno kažnjava počinitelj nasilja u obitelji koji ne postupa u skladu s izrečenom zaštitnom mjerom, predlaže se postrožiti zapriječenu kaznu, uklanjanjem mogućnosti kažnjavanja opisanog prekršaja novčanom kaznom.

Uz članak 9.

Ovim člankom propisano je stupanje Zakona na snagu.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU**

Članak 6.

(1) Žrtva nasilja u obitelji ima sljedeća prava:

1. pravo na pristup službama za potporu žrtvama nasilja u obitelji
2. pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama nasilja u obitelji
3. pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde
4. pravo na zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka
5. pravo na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje
6. pravo da na njezin zahtjev, bez nepotrebne odgode, bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenika te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera i ukidanju mjera opreza koje su određene radi njezine zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora
7. pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost osoba iz članka 8. stavka 1. i 2. ovoga Zakona te pravo zahtijevati isključenje javnosti u postupku pred sudom
8. pravo na opunomoćenika u postupku
9. pravo, na vlastiti zahtjev, biti obaviještena o poduzetim radnjama povodom prijave i o ishodu postupka
10. pravo biti ispitana bez neopravdane odgode nakon podnošenja prijave, pravo zahtijevati da bude ispitana u postupku pred sudom te pravo da se daljnja ispitivanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe prekršajnog postupka
11. pravo biti ispitana na policiji od strane osobe istog spola
12. pravo na izbjegavanje kontakta s počiniteljem prije i tijekom postupka, osim ako prekršajni postupak zahtijeva takav kontakt
13. pravo na privremeni smještaj u odgovarajuću ustanovu sukladno posebnom zakonu
14. pravo na policijsku zaštitu i osiguranje, po nalogu suda, u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog kućanstva
15. druga prava propisana zakonom kojim se uređuje kazneni postupak, osim onih prava koja po naravi stvari može imati samo žrtva kaznenog djela.

(2) Tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su već pri poduzimanju prve radnje u kojoj žrtva sudjeluje obavijestiti žrtvu na njoj razumljiv način o svim pravima koja ima sukladno odredbama ovog Zakona te zakona kojim se uređuje kazneni postupak.

(3) Tijela iz stavka 2. ovoga članka dužna su uvjeriti se da je žrtva danu obavijest o pravima razumjela.

(4) U slučaju kada je potrebno ispitati dijete žrtvu nasilja u obitelji, tijela iz stavka 2. ovoga članka dužna su dijete žrtvu ispitati uz primjenu odredaba zakona kojim se uređuje kazneni postupak o posebnom načinu ispitivanja djece.

(5) Ako je dijete žrtva nasilja u obitelji, a interesi djeteta u suprotnosti su s interesima roditelja, nadležno tijelo će pozvati nadležno tijelo socijalne skrbi radi imenovanja posebnog skrbnika. Poseban skrbnik ovlašten je davati sve izjave i poduzimati sve radnje na koje je ovlaštena žrtva. Iznimno, dijete žrtva nasilja u obitelji koje je navršilo 16 godina može samostalno davati izjave i poduzimati radnje u postupku.

(6) Ako je žrtva nasilja u obitelji dijete, obavijesti iz stavka 1. točke 6. i 9. ovoga članka daju se po službenoj dužnosti.

Članak 7.

(1) Zdravstveni radnici, djelatnici u ustanovama socijalne skrbi, osobe zaposlene u odgojno-obrazovnim ustanovama, stručni radnici zaposleni u vjerskim ustanovama, humanitarnim organizacijama ili organizacijama civilnog društva te sve druge stručne osobe koje u svom radu dolaze u kontakt sa žrtvama nasilja u obitelji dužni su prijaviti policiji ili državnom odvjetništvu počinjenje nasilja u obitelji za koje su saznali u obavljanju svojih poslova.

(2) Tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su bez odgode obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb o činjenicama i okolnostima koje su pridonijele ili pogodovale počinjenju nasilja u obitelji, radi poduzimanja mjera iz nadležnosti centra za socijalnu skrb.

Članak 10.

Nasilje u obitelji je:

1. primjena fizičke sile uslijed koje nije nastupila tjelesna ozljeda
2. tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci
3. psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenost
4. spolno uznemiravanje
5. ekonomsko nasilje kao zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim prihodima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci
6. zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje.

Zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve

Članak 16.

- (1) Zaštitna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve može se izreći počinitelju nasilja u obitelji ako postoji opasnost da bi počinitelj prema toj osobi mogao ponoviti nasilje u obitelji.
- (2) U odluci kojom sud izriče mjeru iz stavka 1. ovoga članka odredit će se mjesta ili područja te udaljenost ispod koje se počinitelj ne smije približiti žrtvi nasilja u obitelji odnosno zabraniti uznemiravanje ili uhođenje žrtve.
- (3) Mjera iz stavka 1. ovoga članka ne može biti kraća od jednog mjeseca niti dulja od dvije godine.
- (4) Odluku kojom sud izriče mjeru iz stavka 1. ovoga članka sud će bez odgode dostaviti nadležnoj policijskoj postaji radi nadzora provedbe izrečene zaštitne mjere.
- (5) Ministar nadležan za unutarnje poslove pravilnikom će propisati način provođenja mjere iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 21.

- (1) Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) osniva se pri ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.
- (2) Povjerenstvo ima 11 članova koji se biraju iz redova sudaca, državnih odvjetnika, odvjetnika, državnih službenika ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, državnih službenika ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, državnih službenika ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi, državnih službenika ministarstva nadležnog za poslove zdravstva, državnih službenika ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja te predstavnika civilnog društva.
- (3) Povjerenstvo prikuplja izvješća nadležnih tijela, sukladno članku 20. stavku 1. ovoga Zakona, razmatra dostavljena izvješća i na temelju njih prati stanja. Temeljem prikupljenih izvješća i drugih potrebnih podataka Povjerenstvo izrađuje godišnje izvješće o primjeni ovog Zakona te daje prijedloge i mišljenja u vezi s primjenom ovoga Zakona i Kaznenog zakona.
- (4) Godišnje izvješće Povjerenstvo podnosi ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa te se potom objavljuje na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa do kraja lipnja tekuće godine za prethodnu godinu.
- (5) Predsjednika i članove Povjerenstva rješenjem imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa na vrijeme od četiri godine.

(6) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donosi poslovnik o radu Povjerenstva.

(7) Poslove koordinacije rada Povjerenstva i administrativne poslove za Povjerenstvo obavlja ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Članak 22.

(1) Tko počini nasilje iz članka 10. ovoga Zakona, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 260,00 eura ili kaznom zatvora do 90 dana.

(2) Tko ponovi nasilje iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 790,00 eura ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 30 dana.

(3) Tko u nazočnosti djeteta ili osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi počini nasilje iz članka 10. ovoga Zakona, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 920,00 eura ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 45 dana.

(4) Tko ponovi nasilje u obitelji iz stavka 3. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 1060,00 eura ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 60 dana.

(5) Ako je nasilje iz stavka 1. ovoga članka počinjeno na štetu djeteta ili osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi, počinitelj će se kazniti za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 1590,00 eura ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 70 dana.

(6) Tko ponovi nasilje u obitelji iz stavka 5. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 2250,00 eura ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 80 dana.

Članak 23.

Osobe iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona koje ne prijave policiji ili državnom odvjetništvu počinjenje nasilja u obitelji za koje su saznale u obavljanju svojih poslova, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od najmanje 390,00 eura do 1320,00 eura.

Članak 24.

Počinitelj nasilja u obitelji koji ne postupa u skladu s izrečenom zaštitnom mjerom kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od najmanje 390,00 eura ili kaznom zatvora od najmanje deset dana.

PRILOG - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Izvešće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo pravosuđa i uprave
Svrha dokumenta	Izveščivanje zainteresirane javnosti o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji
Datum dokumenta	08.01.2023.
Verzija dokumenta	Prva.
Vrsta dokumenta	Izvešće
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	-
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	Ministarstvo pravosuđa i uprave
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrtu?	U izradi Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji sudjelovali su predstavnici Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske, Županijskog suda u Velikoj Gorici, Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Ministarstva unutarnjih poslova, Autonomne ženske kuće Zagreb, Udruge B.a.B.e, Udruge SOS-Rijeka, Inicijative „Spasi me“, Zaklade Solidarna, Udruge za podršku žrtvama i svjedocima, Ženske sobe, Organizacije za promicanje ženskih prava- Domine, Odjela za podršku žrtvama i svjedocima Županijskog suda u Zagrebu, Ureda Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova te Ministarstva pravosuđa i uprave.
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način? Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje? Ako nije, zašto?	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji je bio objavljen na portalu e-Savjetovanja počevši od 22. rujna do 22. listopada 2023. godine.

Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Ured pučke pravobraniteljice Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova SOS Rijeka- centar za nenasilje i ljudska prava B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran Pravobranitelj za osobe s invaliditetom CESI- Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje Čedomir Tatalović
ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI Primjedbe koje su prihvaćene Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje	Vidi dokument Analiza dostavljenih primjedbi.
Troškovi provedenog savjetovanja	Javno savjetovanje nije iziskivalo dodatne financijske troškove

Izvešće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji

Redni broj	Korisnik	Isječak	Komentar	Status odgovora	Odgovor
1	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI	<p>Prvenstveno pozdravljamo iskazanu namjeru daljnjeg iskoraka i politike nulte tolerancije na nasilje, odnosno nastavljanje zakonodavnih izmjena u smjeru učinkovitijeg suzbijanja nasilja u obitelji i učinkovitije zaštite žrtava nasilja u obitelji.</p> <p>Istovremeno, kao osobito važno ukazujemo da se potrebne promjene ne mogu dogoditi samo izmjenama zakonskih odredbi, već je nužno pokloniti potrebnu pažnju primjeni zakonskih normi te adekvatnoj edukaciji onih koji ih primjenjuju te je istovremeno nužno utjecati i na uzroke nasilja, povećavajući naglasak na prevenciju.</p> <p>Pri tome ukazujemo i da dobra namjera strožeg kažnjavanja spolnog uznemiravanja u kontekstu nasilja u obitelji, na način da se u Nacrtu Zakona spolno uznemiravanje ukloni iz definicije nasilja u obitelji te prebaci u Kazneni zakon (na način da se spolno uznemiravanje bliske osobe tretira kao kazneno djelo), u praksi može dovesti do blažeg kažnjavanja, a potencijalno i manjeg broja pokrenutih postupaka, na što je ukazala i Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova. Ujedno, kao središnje tijelo nadležno za suzbijanje diskriminacije ukazujemo i da se spolno uznemiravanje trenutno u hrvatskom pravnom sustavu osim Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji regulira i sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije i Zakonom o ravnopravnosti spolova, međutim iz predmetnog Nacrta Zakona i obrazloženja nije vidljivo da li se isto razmatralo u pogledu učinaka koja bi mogla imati predložena izmjena.</p>	PRIMLJENO NA ZNANJE	
2	Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI	<p>Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, sukladno odredbi čl. 22. st.1. Zakona o ravnopravnosti spolova („Narodne novine“, br. 82/08. i 69/17.), prati provedbu Zakona i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova. Slijedom opisane nadležnosti, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova je razmotrila Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama</p>	Djelomično se prihvaća.	Pravo na tajnost podataka uvršteno je uprijedlog izmjena i dopuna Zakona o kaznenom postupku, u opći katalog prva žrtava iz članka 43. Zakona o kaznenom postupku, dok ostale vrste sudskih i drugih postupaka ne mogu biti predmetom uređenja Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i Zakona o

		<p>Zakona o zaštiti nasilja u obitelji (dalje u tekstu: Zakon) koji se nalazi u postupku savjetovanja sa zainteresiranom javnošću te u nastavku dostavlja svoje mišljenje.</p> <p>Pravobraniteljica pozdravlja zakonske izmjene kojim se nastavljaju zakonodavne aktivnosti u smjeru suzbijanja nasilja u obitelji i jačanja zaštite žrtava nasilja u obitelji, s obzirom ne ukazanu potrebu pooštrenja zakonske politike kažnjavanja, preciziranja i širenja kataloga prava žrtava nasilja u obitelji.</p> <p>Pravobraniteljica predlaže u čl.1.st.1.t.7. da se pravo na tajnost podataka proširiti na sve sudske i druge postupke te na taj način spriječiti narušavanje tajnosti podataka u drugim postupcima (npr. za uzdržavanje i sl.) kroz isticanje pismena s osjetljivim podacima na oglasnoj ploči suda, navođenje naziva i adrese skloništa za žrtve nasilja u spisu i sl., čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti sigurnost žrtve ili sigurnost osoba iz čl.8.st.1. i 2. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji.</p> <p>Pravobraniteljica ukazuje na čl.3. da će izmjena kojom se spolno uznemiravanje bliske osobe tretira isključivo kao kazneno djelo spolnog uznemiravanja iz čl.156. Kaznenog zakona, iako naoko predstavlja strožu zakonsku politiku kažnjavanja, u suštini dovoditi do blažeg kažnjavanja iz razloga što teže kršenje Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, što podrazumijeva i teže kršenje odredbe o spolnom uznemiravanju bliske osobe, prema važećem Kaznenom zakonu predstavlja kazneno djelo nasilja u obitelji iz čl.179.a za koje je zapriječena kazna zatvora od jedne do tri godine, dok je za kazneno djelo spolnog uznemiravanja zapriječena kazna zatvora do dvije godine, što je po zakonskom minimumu i maksimumu blaža sankcija od one koja je sada propisana za teže oblike spolnog uznemiravanja bliske osobe.</p> <p>S druge strane, podaci o relativno niskom broju kršenja Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u vidu spolnog uznemiravanja, prema kojima je u 2022. godini policija evidentirala 10 počinitelja, dok državno odvjetništvo u istoj godini nije podnijelo niti jedan optužni prijedlog za navedeni prekršaj, dovodi u pitanje svrhu premještanja spolnog uznemiravanja bliske osobe isključivo u kaznenu sferu s obzirom na ultima ratio načelo na kojem počiva kazneno</p>	<p>kaznenom postupku. Također, ukazujemo kako je predloženim izmjenama Zakona o kaznenom postupku, u članku 175. stavku 5. propisano da prilikom objave na oglasnoj ploči suda osobni podaci o žrtvi kao i podaci na temelju kojih se može zaključiti o identitetu žrtve moraju biti anonimizirani.'</p> <p>Brisanjem prekršaja spolnog uznemiravanja u odnosu na bliske osobe, koje uključuju i članove obitelji, sukladno članku 87. Kaznenog zakona, svako protupravno postupanje koje je predstavljalo prekršaj iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u odnosu na spolno uznemiravanje postaje kazneno djelo te predmetna izmjena u suštini ne dovodi do blažeg kažnjavanja.</p>
--	--	---	--

			<p>zakonodavstvo.</p> <p>Pravobraniteljica predlaže da se odredba povuče na dodatnu analizu i doradu.</p> <p>Pravobraniteljica predlaže u čl.5. brisati riječ „Ureda“ s obzirom na službeni naziv institucije.</p> <p>Pravobraniteljica smatra kako bi se trebalo ovim prijedlogom Zakona u cijelom tekstu Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji mijenjati naziv: „centar za socijalnu skrb“ u naziv: „Hrvatski zavod za socijalni rad“ odnosno „nadležno tijelo socijalne skrbi“ radi usklađivanja sa Zakonom o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22. i 71/23.) kojim je propisano da centri za socijalnu skrb prestaju s radom 31. prosinca 2022., a dana 1. siječnja 2023. poslove centra za socijalnu skrb preuzima Hrvatski zavod za socijalni rad.</p>		
3	SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI	<p>Iako je udruga SOS Rijeka imala svoju predstavnicu u Radnoj skupini koja je radila na prijedlogu zakonskih izmjena, Udruga se uključuje u e-savjetovanje u dijelu:</p> <p>-iznošenja prijedloga koje smo iznosili tijekom rada Radne skupine, ali koji (u potpunosti ili djelomično) nisu razmatrani ili prihvaćeni, a za koje smatramo da su od iznimne važnosti za položaj žrtava nasilja te da trebaju biti uzeti u obzir i/ili</p> <p>-iznošenja prijedloga utemeljenih na preporukama Osnovnog evaluacijskog izvješća GREVIO odbora za Hrvatsku, a koje (s obzirom na datum objave izvješća) nismo u ranijem radu Radne skupine mogli detaljno adresirati.</p> <p>Sukladno navedenom, predlažemo:</p> <p>1. U čl. 8. dodati stavak koji bi definirao značenje pojma 'tazbina' (posljedično, istu bi izmjenu bilo potrebno popratiti i u Kaznenom zakonu)</p> <p>Naime, u praksi nailazimo na slučajeve odbacivanja prijave (na osnovi nepostojanja tazbinske veze) protiv npr. počinitelja koji je šogor žrtve (muž/partner žrtvine sestre), uz obrazloženje da se tazbinom smatra (samo) odnos između jednog (izvan)bračnog ili životnog partnera i krvnih srodnika drugog partnera, što smatramo neopravdanim. U svakom slučaju, radi ujednačavanja prakse, smatramo potrebnim zakonski definirati pojam tazbine.</p> <p>2. U čl. 11. dodati stavak koji je potreban u svrhu usklađivanja s čl. 48. st. 2. Istanbulske konvencije (a koji stavak glasi: "Stranke će poduzeti potrebne zakonodavne i druge mjere kako</p>	Ne prihvaća se	<p>U odnosu na članak 8. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, a vezano uz definiranje značenja izraza tazbine, ukazujemo da je krug osoba na koje se Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji primjenjuje usklađen s kaznenim zakonom, a samo značenja izraza tazbina nije predmetom ovih izmjena I dopuna.</p> <p>Sukladno članku 36. stavku 2. Prekršajnog zakona, određujući vrstu i mjeru kazne koju će primijeniti, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja prekršaja (olakotne i otegotne okolnosti).</p>

			bi osigurale da će se, ako se naloži plaćanje novčane kazne, s dužnom pažnjom uzeti u obzir mogućnost počinitelja da podmiri svoje financijske obveze prema žrtvi".) Ovo smatramo iznimno važnim kako bi se pokušalo prevenirati da novčane kazne u konačnici imaju negativne učinke/financijski teret za samu žrtvu. Stoga, smatramo nužnim propisati za sud obvezu da prilikom odlučivanja o vrsti kazne uzme u obzir mogućnost počinitelja da podmiri svoje financijske obveze prema žrtvi.		
4	B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI	Udruga B.a.B.e., ovim putem iznosi dodatne prijedloge koji su bili izneseni tijekom rada radne skupine, ali nisu uvršteni u izmjene i dopune zakonskog teksta, a smatramo da bi bilo svrsishodno uvrstiti ih u tekst Zakona: Članak 16. Zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve Ukazuje se da se u slučajevima izricanja sigurnosne mjere zabrane uznemiravanja, bez mjere zabrane uhođenja i približavanja, ista pokazuje nejasnom u praksi, osobito kada treba utvrditi kršenje takve mjere obzirom da žrtva i počinitelj očekivano imaju drugačije viđenje i shvaćanje uznemiravanja. Slijedom navedenog, smatramo razmotriti svrsishodnost takve mjere, odnosno, ograničiti mogućnost njezinog određivanja bez mjere zabrane uhođenja i zabrane približavanja kao pratećih mjera. Članak 17. Udaljenje iz zajedničkog kućanstva Smatramo da bi mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva trebala biti obavezna u slučajevima u kojima počinitelj i žrtva stanuju u istom kućanstvu, osim u situacijama u kojima se žrtva izjasni da isto ne želi.	NE PRIHVAĆA SE	Zaštitna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve propisana je člankom 16. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji kao jedinstvena zaštitna mjera. Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji ne poznaje obligatorno izricanje zaštitnih mjera, već se njihovo izricanje uvijek veže uz postojanje opasnosti od ponavljanja nasilja u obitelji, čije se postojanje utvrđuje u svakom pojedinom slučaju.
5	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI	Konvencija o pravima osoba s invaliditetom posebnu pozornost posvećuje zaštiti žena s invaliditetom i njihovoj slobodi od izrabljivanja, nasilja i zlostavljanja (čl. 16. Konvencije). Podržavamo izmjene zakonodavstva usmjerene jačem kažnjavanju počinitelja kaznenih djela kako bi se odaslala jasna poruka o neprihvatljivosti nasilja u društvu kao i prelazak Spolnog uznemiravanja iz prekršajno pravne sfere u kazneno zakonodavstvo te ostale izmjene koje su usmjerene na poboljšanje položaja žrtve prekršaja.	PRIMLJENO NA ZNANJE	
6	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, Članak 1.	Uz članak 1. Nacrta Zakona U dijelu izmjene kataloga prava žrtve iz članka 6. stavka 1., točka 6. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (NN 70/17, 126/19, 84/21, 114/22, dalje: ZZNO/17)	Ne prihvaća se.	Ukoliko nadležna tijela ne postupi u skladu sa stavkom 3. i ne unesu izjavu žrtve o tome želi li koristiti navedena prava u obavijest o pravima

			<p>pozitivno je da će žrtve bez nepotrebne odgode biti obaviještene o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenika te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera i ukidanju mjera opreza koje su određene radi njezine zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora, odnosno da više ne moraju za isto podnositi poseban zahtjev. Međutim, mogućnost odricanja od tog prava također ostavlja prostor za zlouporabu te se postavlja pitanje da li će u praksi doći do kakvih konkretnih promjena u odnosu na ranije važeću normu. S tim u vezi predlažemo da se odredbu stavka 3. po kojoj su tijela dužna uvjeriti se da je žrtva danu obavijest o pravima razumjela, precizira na način da se točno utvrdi koji je to postupak kojim se utvrđuje da je žrtva obavijest o pravima razumjela, kako isto ne bi ovisilo o procjeni pojedinca, osobito ako se uzme u obzir da konačan ishod može biti da se žrtva odrekne nekog svog prava. Ovdje svakako treba uzeti u obzir stanje žrtve u trenutku primanja pouke o pravima, nalazi li se pod utjecajem šoka, straha, tuge ili neke druge emocije koja u tom trenu može utjecati na sposobnost razumijevanja pouke o pravima kao i ima li službena osoba dovoljno stručnog znanja i vještina uvjeriti se da je žrtva pouku doista razumjela, a sve kako bi se izbjeglo zadovoljavanje puke formalnosti.</p>		<p>ili zapisnik, s obzirom na predložene izmjene stvaka 1. točaka 6. i 9., smatrat će se da žrtva želi biti obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenika te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera i ukidanju mjera opreza koje su određene radi njezine zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora, odnosno o poduzetim radnjama povodom prijave i o ishodu postupka.</p> <p>Stavak 3. propisuje da su tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna uvjeriti se da je žrtva danu obavijest o pravima razumjela. Način na koji će se tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji uvjeriti da je žrtva obavijest razumjela ovisit će o okolnostima svakog pojedinog slučaja u kojima se žrtvi predmetna prava predočuju.</p>
7	B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, Članak 1.	<p>U odnosu na pravo pod toč. 8. smatramo potrebnim dodatno proširiti katalog prava žrtava obiteljskog nasilja u prekršajnim postupcima koji se vode prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji na način da se žrtvama omogući pravo na punomoćnika na teret proračunskih sredstava što se pokazuje krucijalnim kako bi žrtve prava koja im Zakon jamči mogla učinkovito i iskoristiti, a obzirom na brojna negativna iskustava žrtava u prekršajnim postupcima u smislu neuvažavanja njihovih prava, neinformiranosti, neposrednog suočavanja s počiniteljem u sudnici bez bilo kakve pomoći i podrške te kompletnog nesnalaženja žrtava u takvim postupcima što je dodatno pojačano i pasivnošću policije kao ovlaštenog tužitelja u kojim situacijama su žrtve faktično primorane preuzeti ulogu tužitelja što ne mogu učiniti bez profesionalne pravne pomoći. Nadalje, u odnosu na pravo pod toč. 9., predlaže se omogućiti žrtvi pravo na policijsku zaštitu i pratnju u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari, i to bez</p>	Ne prihvaća se	<p>Policijska zaštita i pratnja u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari bez naloga suda, bila bi protivna propisima koji reguliraju policijsko postupanje.</p> <p>Sukladno članku 108. Prekršajnog zakona stranke u prekršajnom postupku su ovlašteni tužitelj i okrivljenik.</p> <p>Člankom 43.a Zakona o kaznenom postupku propisano je da prije ispitivanja žrtve, tijelo koje provodi ispitivanje će provesti pojedinačnu procjenu žrtve, stavkom 3. istog članka je određeno da pojedinačna procjena žrtve na osobit način uključuje, između ostalih i žrtve rodno uvjetovanog nasilja. Nadalje, člankom 44. Zakona o kaznenom postupku je određeno da žrtva u odnosu</p>

			naloga suda, a kako bi se zaštitio i očuvao dignitet svake žrtve te joj se omogućilo da brzo i učinkovito, ukoliko se već nalazi u situaciji da mora ili želi napustiti kućanstvo, može preuzeti svoje stvari što je žrtvama u takvim situacijama često otežano i čime se dodatno vrijeđa njihovo dostojanstvo. Također, smatramo bitnim omogućiti žrtvi pravo na podnošenje žalbe protiv presude u prekršajnom postupku.		na koju su utvrđene posebne potrebe zaštite temeljem pojedinačne procjene žrtve ima, između ostalog, pravo prije ispitivanja razgovarati da savjetnikom, na teret proračunskih sredstava.
8	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, Članak 1.	Podržavamo izmjenu ovog članka čija je intencija poboljšanje prava koje žrtva nasilja ima u prekršajnom postupku i osiguravanje njihove dosljedne primjene u praksi. No, u odnosu na predložene izmjene točkaka 6. i 9. iako se fraza „osim u slučaju odricanja od navedenog prava“ koristi kako bi se nacionalno zakonodavstvo uskladilo s Direktivom 2012/29/EU, naglašavamo da prema našem iskustvu u radu sa žrtvama nasilja, žrtve iskazuju da žele biti obaviještene o radnjama sadržanim u navedenim točkama. U tom smislu, smatramo da, iako se izmjenama st. 3. ovog članka želi osigurati da žrtve budu upoznate s predmetni pravima koja će se unijeti u obavijest o pravima žrtve ili zapisnik, navedeno samo po sebi nije dovoljno. U praksi se pokazalo da žrtve čak i kada ih je npr. policijski službenik ca upoznala s navedenim pravima ne razumiju što ona znače, posebno u slučajevima kada policija izlazi na teren po dojavi nasilja kada su žrtve u stanju izraziti uznemirenosti ili straha, a osim toga žrtve znaju iskazati i da nisu dobile nikakvu informaciju te da im policijski službenici ce „samo daju neki papir“ te im je naknadno teško doći informacija iz točka 6. i 9., a koje su izrazito važne u prekršajnim postupcima u kontekstu zaštite i sigurnosti žrtve. Stoga je potrebno propisati dodatan mehanizam kontrole ili sankcija ukoliko nadležna tijela ne postupe u skladu sa predloženim st.3. U odnosu na predloženu točku 15. smatramo da navedena treba glasiti „pravo biti ispitana putem audio – video uređaja“ kako bi se osigurala zaštita žrtve i izbjegla retraumatizacija, posebno uzimajući u obzir činjenicu da velika većina žrtava u prekršajnim postupcima iskazuje da ne želi vidjeti počinitelja i biti prisutna s njim u sudnici.	Ne prihvaća se	Ukoliko nadležna tijela ne postupe u skladu sa stavkom 3. i ne unesu izjavu žrtve o tome želi li koristiti navedena prava u obavijest o pravima ili zapisnik, s obzirom na predložene izmjene stvaka 1. točkaka 6. i 9., smatrat će se da žrtva želi biti obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenika te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera i ukidanju mjera opreza koje su određene radi njezine zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora, odnosno o poduzetim radnjama povodom prijave i o ishodu postupka. U odnosu na točku 15., predložena odredba usklađuje se s odredbom članka 43. Stavka 1. Točke 12. Zakona o kaznenom postupku.
9	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U	U Godišnjem izvješću za 2022., u poglavlju Pristup pravosuđu (čl. 13.) opisano je istraživanje koje smo proveli s ciljem utvrđivanja	Ne prihvaća se	Materija nije predmetom uređanja Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji.

		OBITELJI, Članak 1.	<p>oblika „razumne prilagodbe“ koji bi omogućio lakši pristup pravosuđu za osobe s invaliditetom. Osobe s određenim vrstama oštećenja mogu imati različite teškoće pri funkcioniranju, a stupanj ograničenja i funkcioniranja razlikuje se među pojedincima. Određene poteškoće u komunikaciji mogu utjecati na sam ishod postupka, stoga je primarno pristupiti osobi s invaliditetom uvažavajući njezina oštećenja i osigurati učinkovitu komunikaciju na osobi prihvatljiv i razumljiv način što posljedično dovodi i do odnosa povjerenja. S tim u vezi, tijekom istraživanja došli smo do saznanja kako je potrebno provesti konkretnu prilagodbu za osobe s oštećenjima vida i to u smislu da „Obavijest o pravima žrtve“ bude pristupačna za ovu skupinu osoba s invaliditetom i to u smislu čl. 9. Konvencije koji glasi: (d) osiguranja natpisa na Brailleovom pismu i u lako čitljivom i razumljivom obliku... (f) promicanja drugih odgovarajućih oblika pomoći i potpore osobama s invaliditetom kako bi im se osigurao pristup informacijama. Stoga je kod primjene konvencijskog standarda „razumna prilagodba“ vrlo važno prema svakoj osobi primjenjivati individualni pristup, uvažavajući pritom njezine posebnosti.</p> <p>Nadalje, višestruka iskazivanja žrtava/svjedoka s intelektualnim oštećenjima mogu utjecati na tijek i ishod kaznenog postupka, a kroz odgovarajući oblik i opseg razumne prilagodbe-smanjivanje broja iskaza ili uzimanje kao relevantnog onog iskaza koji je dan na policiji ili dokaznom ročištu, posljedice u smislu ponavljanja trauma bi se smanjile. Višestruka iskazivanja, neovisno što je ispitivanje obavljeno i putem audio-video uređaja, otegotno djeluju na sve žrtve te ih izlažu ponovnoj viktimizaciji kroz cijelo vrijeme trajanja postupka koji se vodi i po nekoliko godina. Pogotovo je to otegotno ukoliko žrtva ima neki oblik invaliditeta (primjerice, intelektualno oštećenje) koji utječe na mogućnost iskazivanja.</p>		<p>Sukladno članku 6. Stavku 1. Točki 15 Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, žrtva nasilja u obitelji ima i druga prava propisana zakonom kojim se uređuje kazneni postupak, osim onih prava koja po naravi stvari može imati samo žrtva kaznenog djela. S tim u vezi, ukazujemo kako a članak 43. Stavak 1. Točka 5. Zakona o kaznenom postupku propisuje pravo svake žrtve da bude saslušana bez neopravdane odgode nakon podnošenja kaznene prijave te da se daljnja saslušanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe kaznenog postupka.</p>
10	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, Članak 3.	<p>Prvo, pozdravljamo brisanje točke 4. ovog članka i posljedično prebacivanje spolnog uznemiravanja u kaznenopravnu sferu. No, ponovo naglašavamo da je navedeno potrebno napraviti za sve oblike nasilja u obitelji propisane ovim zakonom, kao i nasilja nad ženama normiranih Istanbulske konvencijom. Ovaj zakon trebao bi normirati definicije pojmova, obveze i postupanja nadležnih</p>	DJELOMIČNO SE PRIHVAĆA	<p>Definicija rodno utemeljenog nasilja nad ženama, sukladno članku 3. Istanbulske konvencije, uvodi se kao novina u Kazneni zakon te će se, s obzirom na njezino propisivanje u općem dijelu kaznenog zakonodavstva odraziti na kaznena djela, uključujući kazneno djelo</p>

			<p>tijela, obvezne edukacije stručnjaka_kinja, prikupljanje i analizu podataka, dok same sankcije trebaju biti predviđene isključivo Kaznenim zakonom.</p> <p>No, kako se navedeno odbija učiniti, predlažemo da se u ovom članku definira „Nasilje nad ženama i nasilje u obitelji“ te da usklade definicije tih pojmova s čl. 3. Istanbulske konvencije, kao i da se definira rodno utemeljeno nasilje. U tom smislu, posebno naglašavamo preporuku GREVIO odbora koja zahtijeva da se definicija psihičkog nasilja provodi na način koji uzima u obzir rodnu prirodu ovog oblika nasilja i dinamiku moći u odnosima koji uključuju obiteljsko nasilje, sukladno Istanbulske konvenciji. Koristimo priliku još jednom upozoriti na činjenicu da se definicija psihičkog nasilja koristi u slučajevima tzv. dovstrukog kažnjavanja gdje se žrtve koje se brane od počinitelja te tijekom nasilja koriste psovke prema počinitelju optužuju kao počiniteljice psihičkog nasilja, kao i da se psihičko nasilje i dalje u velikoj mjeri procesuiraju kao prekršaj, unatoč teškim posljedicama koje ostavlja na žrtve.</p>		<p>nasilja u obitelji (članak 179.a KZ), kojim je inkriminirano teško kršenje propisa o zaštiti od nasilja u obitelji.</p> <p>Preostali dio komentara odnosi se na praksu primjene odredbi o psihičkom nasilju, kao jednom od javnih oblika nasilja u obitelji.</p>
11	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, Članak 4.	<p>Predlažemo da se minimalna udaljenost koju sud može odrediti osuđeniku prilikom izricanja sigurnosne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja povisi sa 50 metara na minimalno 100 metara. Žrtva s invaliditetom može na 50 metara vidjeti i raspoznati počinitelja te je životno za očekivati da će osjetiti strah, a zbog invaliditeta i nemoć, što počinitelj može zloupotrebjavati i na takav način dalje uznemiravati žrtvu s invaliditetom. Smatramo da bi propisivanje minimalne udaljenosti od 100 metara u većoj mjeri odvratilo počinitelja od žrtve te žrtvi pružilo veći osjećaj sigurnosti.</p>	PRIHVAĆA SE	
12	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, Članak 5.	<p>Uz članak 5. Nacrta Zakona Pozdravljamo osnaživanje Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji (dalje u tekstu Povjerenstvo) kao i povećanje broja članova s 11 na 15 te proširenje kruga tijela iz kojih se članovi biraju uključivanjem predstavnika Ureda Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i predstavnika akademske zajednice. Smatramo nužnim da se u rad Povjerenstva uključe i predstavnici Ureda Pučke pravobraniteljice, imajući u vidu</p>	Primljeno na znanje	<p>Prijedlog će biti razmotren između prvog i drugog čitanja Prijedloga u Hrvatskom saboru.</p>

			<p>da je problem nasilja nad osobama starije životne dobi prepoznat kada su starije osobe, na preporuku pučke pravobraniteljice, uvedene u Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji te da pučka pravobraniteljica kao nacionalna institucija za zaštitu ljudskih prava te tijelo za jednakost posebnu pozornost u svom radu posvećuje pravima starijih osoba, kao i specifičnoj problematici nasilja nad starijima, a kroz zaprimljene pritužbe ima izravan uvid u problematiku prepoznavanja nasilja nad starijima. Pri tome je već sada moguće predvidjeti da će statističko praćenje pojavnosti ovog vida nasilja u obitelji biti zahtjevno, uključujući primjerice potrebu praćenja nasilja nad starijim ženama korištenjem intersekcijskog pristupa, slijedom čega smatramo da je potrebno u rad Povjerenstva uključiti predstavnike pučke pravobraniteljice kao središnjeg tijela za suzbijanje diskriminacije u RH, kao i primarno nadležnog tijela za suzbijanje diskriminacije starijih osoba.</p> <p>U odnosu na važeću odredbu prema kojoj Povjerenstvo svoje izvješće podnosi Ministarstvu pravosuđa i uprave do kraja lipnja za proteklu godinu, smatramo da je ovime stvoren vremenski odmak u odnosu na vrijeme počinjenja samog djela koji onemogućava pravovremenu reakciju zakonodavca i drugih tijela u kreiranju potrebnih mjera radi suzbijanja nasilja u obitelji. Stoga predlažemo izmjenu stavka 3. i 4. ovog članka, na način da se predvidi polugodišnja objava izvješća Povjerenstva i objava istog najkasnije tri mjeseca nakon isteka polugodišnjeg razdoblja koje izvješće Povjerenstva pokriva.</p>		<p>U odnosu na stavak 3. i 4. članka 21. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji smatramo kako je godišnja objava izvješća Povjerenstva dostatna s obzirom na svakim zakonodavnim izmjenama prethodi analiza stanja koja uključuje i eventualne nedostatke zakonodavstva na koje je ukazala praksa u primjeni pojedinih odredbi. Također, smatramo da je godišnja objava izvješća prikladna i u smislu očuvanja interesa pravne sigurnosti.</p>
13	SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava	PRIJEDLOG ZAKONA O ZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, Članak 5.	<p>Iako pozdravljamo predložene izmjene vezane uz rad Povjerenstva, smatramo da one nisu dostatne da se otklone sve nejasnoće vezane uz Povjerenstvo, način njegovog formiranja i rada.</p> <p>Naime, iz javno dostupnih izvješća Povjerenstva razvidno je da u njegovom radu postoje određene poteškoće i/ili nejasnoće – tako u izvješću o radu Povjerenstva za 2020. godinu stoji da bi „imajući u vidu izmjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji kojima su proširene ovlasti Povjerenstva trebalo dopuniti Poslovnik“, ali dalje se zaključuje da s obzirom na to da čl. 21. st. 3. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji ne konkretizira kome i u kojem postupku bi Povjerenstvo trebalo</p>	Djelomično se prihvaća.	<p>Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji predleže se u članku 21. stavku 2. propisati da predstvanik civilnog društva u Povjerenstvu za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji mora biti osoba koja se bave problematikom nasilja u obitelji.</p> <p>Presostali dio prijedloga nije</p>

			<p>davati prijedloge i mišljenja u vezi s primjenom istog Zakona, nema niti zakonske osnove za predlaganje izmjene Poslovnika. Navedeno zvuči kao da Povjerenstvo zaključuje da zato što nije sigurno kome bi trebalo davati prijedloge i mišljenja ista jednostavno neće davati, što bi, prema našem mišljenju, bio potpuno nedopustiv zaključak.</p> <p>Nadalje, u čl. 21. st. 2. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji stoji da se članovi Povjerenstva biraju, za što smatramo da implicira postojanje određene izborne procedure, koju bi također trebalo propisati (iako ne nužno zakonom). Nisu nam u potpunosti dostupne informacije o dosadašnjem načinu izbora/imenovanja članova, osim što smo na pisani upit od MPU dobili informaciju da se predstavnik civilnog društva imenuje temeljem izbora od strane Ureda za udruge (?), što je rezultiralo time da u trenutno sazivu Povjerenstva nema predstavnika organizacija civilnog društva koji rade sa žrtvama nasilja. Iako bi se predloženom izmjenom st. 2. ovog članka situacija trebala prevenirati, sama procedura izbora članova i dalje ostaje nepoznanica.</p> <p>Slijedom navedenog, smatramo da je potrebno</p> <p>a) revidirati/pojasniti obveze Povjerenstva</p> <p>b) revidirati način izbora članova, a kako bi se osiguralo da se u Povjerenstvo biraju isključivo osoba koje su stručne i iskusne te poznaju problematiku položaja žrtava nasilja u obitelji, a koje su ujedno i intrinzično motivirane i voljne aktivno sudjelovati i doprinijeti radu Povjerenstva te doprinijeli i drugačijem stavu Povjerenstva prema povjerenim im zadacima</p> <p>c) adresirati pitanje ima li Povjerenstvo potrebne (tehničke i druge) kapacitete i sredstva za sveobuhvatnu obradu statističkih podataka kakva je ovdje potrebna i/ili treba li uključiti i neka druga tijela/ustanove/institucije. Ovo posebno navodimo imajući na umu preporuke GREVIO odbora vezano uz čl. 11. Konvencije te nedostatke koje je GREVIO zamijetio u načinu na koji RH prikuplja i obrađuje statističke podatke.</p>		<p>predmetom uređenja ovog zakona, već eventualno može biti razmatran u okviru podzakonskih akta.</p>
14	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, Članak 6.	<p>Uz već prethodno izražen stav da sve oblike nasilja nad ženama i u obitelji treba sankcionirati isključivo kao kaznena djela, u odnosu na predložene izmjene članka kojima je cilj pooštriti zakonsku prekršajnu politiku kažnjavanja za prekršaje</p>	Ne prihvaća se.	<p>Sukladno temeljnom načelu kaznenog, propisanom u članku 1. Kaznenog zakona, kaznena djela i kaznenopravne sankcije propisuju se samo za ona</p>

		<p>iz sfere nasilja u obitelji, smatramo važnim naglasiti da novčane kazne nisu primjerene kao sankcija za nasilje nad ženama i u obitelji. Apsolutno je neprihvatljivo, kako za nas, tako i za žrtve nasilja da počinitelji budu novčano sankcionirani. Kada počiniteljima bude izrečena novčana kazna žrtve iskazuju tugu, ljutnju, razočarenje pravim sustavom i gube vjeru da će ih država zaštititi od nasilja, koje uglavnom trpe duže vremena prije nego se odluče na prijavu. Isto tako, smatramo kako novčane kazne neće biti učinkovite, razmjerne i odvraćajuće sankcije u skladu s čl. 45. Istanbulske Konvencije. Navodimo samo jedan od brojnih primjera – žena je žrtva nasilja od strane svog (sada) bivšeg partnera koji je već prekršajno i kazнено osuđivan zbog nasilja, no počinitelj i dalje vrši postseparacijsko nasilje nad njom zbog čega ima teške psihofizičke posljedice po zdravlje. Podnesena je nova prijava, koja je kvalificirana kao prekršaj psihičkog nasilja te Zakon ostavlja mogućnost da se takvo nasilje sankcionira i novčanom kaznom od najmanje 900 eura. Iako uzimamo u obzir da iz europsko-pravne sudske prakse proizlazi da u slučajevima prekršaja novčana kazna treba biti alternativa kazni zatvora, to i dalje ne mijenja činjenicu da novčana kazna nije primjerena sankcija u slučajevima nasilja te bi trebalo raditi na edukaciji sudaca_tkinja i na ujednačavanju prakse na način da se u slučajevima nasilja ipak izriču kazne zatvora, dok bi minimalne zapriječene kazne zatvora predviđene ovim člankom trebale biti više. Tek tada bismo mogli govoriti o pooštavanju politike kažnjavanja u prekršajnoj sferi. Dodatno, posebno treba uzeti u obzir da čl. 48. Istanbulske konvencije propisuje da država treba osigurati da ako se naloži plaćanje novčane kazne, da se treba uzeti u obzir mogućnost počinitelja da podmiri svoje financijske obveze prema žrtvi odnosno da žrtva indirektno ne trpi financijske poteškoće. To bi u praksi značilo da ako sud utvrdi da bi izricanjem novčane kazne do navedenog došlo, da je zapravo jedina mogućnost izreći kaznu zatvora.</p> <p>S obzirom na sve navedene probleme u kontekstu novčanih kazni, a uzimajući u obzir da postoje pravne zapreke da se iz Zakona brišu novčane kazne, jedino adekvatno rješenje je, ponavljamo, prestanak sankcioniranja nasilja kao</p>	<p>ponašanja kojima se tako povređuju ili ugrožavaju osobne slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez kaznenopravne prisile.</p> <p>U postupku odmjerenja kazne za prekršaj, sud, sukladno članku 36. stavku 2. Prekršajnog zakona, određujući vrstu i mjeru kazne koju će primijeniti, uzima u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja prekršaja (olakotne i otegotne okolnosti).</p>
--	--	--	---

			prekršaja.		
15	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI, O B R A Z L O Ž E N J E	<p>Ostalo</p> <p>Vezano uz čl. 22. st. 3. kojim je propisano da tko u nazočnosti djeteta ili osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi počini nasilje iz članka 10. ovoga Zakona će se teže kazniti, ukazujemo kako razumijevajući intenciju zakonodavca da prepozna ranjivost pojedinih skupina u društvu, konkretno, osoba starije životne dobi, ovako propisana norma može doprinosti stvaranju predrasuda i stereotipa o starijim osobama odnosno biti primjer ageisma. Iako smatramo da je potrebno prepoznati starije kao žrtve nasilja u obitelji (u čl. 22 st.5), što je i bio prijedlog pučke pravobraniteljice u prethodnim zakonskim izmjenama, uključujući i zbog boljeg statističkog praćenja pojavnosti nasilja nad starijima u obitelji, smatramo da pri prethodnim izmjenama zakona nije bilo potrebno svaki puta gdje se spominju primjerice djeca na jednak način dodati i starije osobe, konkretno, da se teže kažnjava kada je nasilje počinjeno pred njima, a s obzirom da su starije osobe ZZNO-om definirane jedino kao osobe starije od 65 godina. Važno je prepoznati kako posljedice svjedočenja nasilju nemaju iste posljedice na osobe starije životne dobi kao na djecu, koja su u formativnom razvoju. Stoga, predlažemo jasnije propisati kvalificirani oblik djela odnosno teže kažnjavanje iz članka 22. st. 3. u pogledu djela počinjenog u nazočnosti osobe starije životne dobi na način da se radi o starijim nemoćnim osobama ili na sličan način uvažavajući da će samo neke osobe starije od 65 biti u specifičnom odnosu moći odnosno ovisnosti u krugu obitelji.</p> <p>Slijedom navedenog, molimo da dano mišljenje i prijedloge vezane za pojedine odredbe Nacrta Zakona uzmete u razmatranje i uvažite u daljnjoj zakonodavnoj proceduri.</p>	NE PRIHVAĆA SE	Prihvatanje prijedloga predstavljalo bi sužavanje prekršajnopravne zaštite od nasilja u obitelji.
16	Čedomir Tatalović	TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU, Članak 21.	<p>Članak 22 spominje novčano kažnjavanje osobe koja počini nasilje opisano člankom 10. Te kazne ponekad prebacuju iznose mjesečne plaće osuđivanog. Problem je u budžetu kućanstva koje ostaje uskraćeno za priličan novčani iznos. Naime, bez obzira je li sukobljeni partneri ostanu skupa ili dođe do raskida, novčanim kažnjavanjem posredno se</p>	Ne prihvaća se.	Sukladno članku 36. stavku 2. Prekršajnog zakona, određujući vrstu i mjeru kazne koju će primijeniti, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja prekršaja (olakotne i otegotne okolnosti).

			kažnjava cijela porodica. Sankcija bi u slučaju nasilja u obitelji trebala biti zaštitna mjera ili zatvorska kazna, nikako novčana, jer se u tom slučaju posredno kažnjava i žrtva.		
--	--	--	--	--	--